

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ” 2017__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА на здобуття освітнього ступеня

**магістра зі спеціальності
072“Фінанси, банківська справа та страхування”**

за магістерською програмою професійного спрямування

«Фінансовий та страхового менеджмент»
на тему: **«Управління активами підприємства»**

Виконавець:

студент VI курсу ЦЗФН факультету
Бакуліна Карина Вячеславівна _

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Ропотан Ирина Валеріївна -

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність, склад та структура активів підприємства.....	6
1.2. Джерела формування та методи аналізу активів підприємства.....	12
1.3. Політика управління активами підприємства	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ НА ТОВ «ЦЕМЕНТ»	37
2.1. Загальна характеристика та оцінка основних показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Цемент».....	37
2.2. Аналіз наявності, складу та джерел формування активів підприємства, їх вплив на ліквідність та платоспроможність ТОВ «Цемент».....	44
2.3. Аналіз ефективності використання активів ТОВ «Цемент».....	50
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	58
3.1. Шляхи оптимізації складу активів підприємства ТОВ «Цемент»	58
3.2. Зарубіжний досвід управління активами підприємства.....	68
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79
ДОДАТКИ	85

ВСТУП

Актуальність теми. Аналіз стану активів підприємства є невід’ємною складовою проведення аналізу фінансового стану підприємства, що дозволяє оцінити фінансову стійкість, ліквідність та ділову активність підприємства. Основний проблемний аспект управління активами та пасивами підприємства полягає у виборі адекватних методів та аналітичних процедур, що дозволяють виявляти, оцінювати, формувати необхідні підприємству стратегічні активи та пасиви і забезпечувати безпосередньо ефективну політику управління ними. Вирішення цього завдання можливе шляхом створення та розвитку методологічних підвалин діагностики активів і пасивів підприємства, яка передбачатиме системне дослідження фінансів організації, виявлення комплексу взаємопов’язаних питань, що дадуть відображення об’єктивного стану справ організації, її систем управління.

Актуальність теми визначена важливою роллю аналізу оборотних активів, проведення такого аналізу дозволяє, з одного боку, визначити стабільність окремих джерел формування оборотних активів з точки зору можливості їх використання в майбутньому, з другого – виявити, на фінансування яких операцій витрачені кошти, чи є це використання доцільним та чи збережеться в майбутньому структура використання коштів, що склалася.

Управління активами підприємства є важливою складовою частиною загальної системи управління його фінансовою діяльністю. Воно дозволяє вирішувати різноманітні задачі фінансового менеджменту і підпорядковане його головній цілі.

Основною метою управління фінансовими ресурсами на підприємстві є їх оптимізація, тобто процес вибору найкращих форм їхньої організації на підприємстві з урахуванням умов і особливостей здійснення його господарської діяльності.

Саме тому тема кваліфікаційної роботи – “Управління активами підприємства” є досить актуальною.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення теоретичних питань процесу управління активами підприємства, здійснення аналізу ступеня оптимізації їх складу та ефективності використання та на цій основі розробка заходів щодо вдосконалення управління активами конкретного діючого підприємства, яке обрано базою дослідження.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні **завдання**:

- дослідити теоретичні основи управління активами підприємства;
- визначити ефективність управління активами на ТОВ «Цемент»;
- з'ясувати яким чином підвищити ефективність управління та оптимізувати склад активів для ТОВ «Цемент»;

Об'єктом дослідження є процеси, пов'язані з управлінням активами на аналізованому підприємстві.

Предметом дослідження є система економічних і організаційних відносин, що складаються в процесі формування активів ТОВ «Цемент».

Методи дослідження в процесі дослідження: традиційні способи та засоби економічного аналізу (табличного, порівняння, групування, графічний), обробка матеріалів з використанням персональних ЕОМ.

Теоретичну основу дослідження питання ефективності розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства склали наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як: Бланк І. О., Коробов М.Я., Поддєрьогін А.М., Жданов С. А., Ізмайлова К.В., Ковбасюк М.Р., Лахтіонова Л. А., Шеремет А. Д. та інших, закони України, фінансова звітність ТОВ «Цемент».

За структурою робота складається з вступу трьох, розділів та висновків.

В першому розділі розглядаються теоретичні основи управління активами підприємства: економічна сутність, склад та структура активів підприємства; джерела формування активів підприємства; механізм управління оборотними та необоротними активами підприємства.

В другому розділі здійснюється аналіз стану управління активами на торговельному підприємстві: розглядається загальна характеристика підприємства та здійснюється оцінка основних показників фінансово-господарської діяльності; аналізується наявність, склад та джерела формування активів підприємства та їх вплив на ліквідність та платоспроможність; проводиться аналіз ефективності використання активів підприємства.

В третьому розділі розроблено пропозиції щодо підвищення ефективності управління активами на підприємстві: розглядаються шляхи оптимізації складу активів підприємства; проводиться вдосконалення політики управління товарними запасами.

Теоретичною базою дослідження є сучасні теорії ринкової економіки, наукові концепції, монографії та періодичні публікації українських і зарубіжних учених з питань підприємництва, менеджменту, формування механізмів управління розвитком підприємства, формування конкурентних стратегій. У роботі використано законодавчі і нормативні акти України, інструктивні відомчі матеріали.

Інформаційну базу дослідження склали: економічна література і періодичні видання, аналітичні дані з різних напрямків діяльності малого підприємництва, матеріали органів державної статистики України та фінансова звітність ТОВ «Цемент» за 2013-2016рр. У роботі використані статистичні та евристичні методи, порівняльний та техніко–економічний аналіз, узагальнення експертних оцінок.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані і запропоновані висновки можуть використовуватися ТОВ «Цемент» для покращення управління активами підприємства та показників ліквідності та платоспроможності.

ВИСНОВКИ

Ефективне використання активів є важливою умовою успішної діяльності компанії. Тому необхідно проводити аналіз активів компанії, метою якого є підвищення ефективності управління активами. Метою управління в свою чергу є визначення раціонального використання обсягу, структури, стану майнових коштів компанії.

В результаті кваліфікаційної роботи визначені джерела інформації для проведення аналізу активів. Такими джерелами в основному є форми бухгалтерської звітності форма № 1, форма № 2. Дані форми № 2 використовуються для розрахунку деяких коефіцієнтів ділової активності.

У розділі 1 розглянута класифікація і поняття активів, де вони розподілені і обгрунтовані принципи класифікації, які представляють загальну картину визначення активів за їх характеристикам і особливостям. Охарактеризовані основні джерела формування та методи аналізу активів підприємства та політика управління активами підприємства.

У розділі 2 проведений аналіз фінансового стану і структури активів ТОВ «Цемент» за 2013-2016рр. Проведена економічна діагностика діяльності ТОВ «Цемент» та оцінка показників його фінансового стану за 2013 -2016 роки виявила ряд негативних ефектів в управлінні активами:

- відсутність моментальної ліквідності та платоспроможності; Підприємству необхідно прискорити оплату від основних покупців, оскільки коефіцієнт абсолютної ліквідності збільшився на 3% у 2015 році в порівнянні з 2013р., а в 2016 році знизився суттєво на 70 % і склав 0,11;

- коефіцієнт автономії у 2016 році знизився, що означає, що у підприємства не було на початок року власних оборотних коштів, що призвело до погіршення показника маневренності; підприємство як на початок, так і на кінець 2016 року не змогло покрити оборотні активи, витрати майбутніх періодів всіх зобов'язань – це підтверджує зниження показника покриття балансу з 0,1 до 0,08;

– аналіз основних економічних показників ТОВ «Цемент» за 2016 рік показав, що ні показники ліквідності, ні показники ділової активності та фінансової стійкості не відповідають нормативам та мають відносно негативну тенденцію у 2016 році;

- аналіз фінансово-економічного стану показав, що фінансовий стан ТОВ «Цемент» за 2014-2016 роки погіршився. Підприємство фінансово нестійке, показники ліквідності показали, що навіть поточні зобов'язання ТОВ «Цент» не покриває, показники ділової активності також мають тенденцію до зниження;

– аналіз показників рентабельності показує, що підприємство збиткове, хоча і чистий дохід і чистий прибуток у 2015 році збільшились в порівнянні з 2014 роком, а собівартість зменшилась. На 1 грн витрат, приходиться 14,84 грн збитку у 2014, та 109,86 грн – у 2015 році, що на 95 % більше у звітному році по відношенню до базисного. У 2016 році рентабельність продажу становить 2,10, а загальний рівень рентабельності 9 %. Тобто підприємство працювало у 2014-2015рр збитково і дохід від операційної діяльності не покривав всіх витрат, в наслідок чого утворився збиток у розмірі 274 982тис. грн., а у 2016 році чистий прибуток складає 4667,8 тис. грн і складає 9%;

– аналіз складу, динаміки та ефективності використання активів ТОВ «Цемент» за 2013-2016 рр показав, що підприємство в цілому збиткове та нерентабельне, а використання активів підприємства не є ефективним

У розділі 3 на основі аналізу попереднього розділу запропоновані, розглянуті шляхи та засоби оптимізації управління активами ТОВ «Цемент». За допомогою методів економіко-математичного моделювання було використано сценарійний аналіз для ТОВ «Цемент», який показав, що найімовірніший сценарій- базовий, що складає 50%, при виконанні цього сценарію у 2017 році чистий збиток складатиме 2430 тис грн, вірогідність виконання сценарію песимістичного – 40% і збиток становитиме 2 619 тис грн. Малоімовірний – всього 10% сценарій «оптимістичний», при його виконанні підприємство отримає прибуток - 2337 тис грн.

ТОВ «Цемент» можна рекомендувати збільшення частки швидкоореалізуємих активів у структурі оборотних активів, оскільки у 2016 році необоротні активи склались на 100 % з основних засобів, також у порівнянні з 2014-2015 рр частка найліквідніших активів (гроових коштів) – суттєво зменшилась.

Необхідно ТОВ «Цемент» знизити зростання дебіторської заборгованості і залишити її на хоча б на рівні 2015 року.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк И.А. Стратегия и тактика управления финансами / И.А.Бланк - Киев: МП "ИТЕМ лтд", СП "АДЕФ-Украина", 2016 -534 с.
2. Бодаренко О.С. Методологічні основи управління оборотними активами підприємств // Інвестиції практика та досвід. – 2015. – №4.– С.40–44.
3. Бунич П.Г. Экономико-математические методы управления оборотными средствами. – М., 2013 – 596 с .
4. Герасимчук В. Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання: Навч. посіб. / Київський національний економічний ун-т. — К., 2013. — 360с.
5. Гриньова В. М., Коюда В. О. Фінанси підприємств: Навч. посіб. / Харківський держ. економічний ун-т. — 3.вид., перероб., доп. — Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. — 432с.
6. Демченко А.Т. Особливості визначення сутності та поняття «активи»/ А.Т. Демченко/ Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки, 2013. – №4.- 19 с.
7. Загальні вимоги до фінансової звітності : Національне положення (стандарт)бухгалтерського обліку 1 // Сайт Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
8. Ізмайлова Н.В. Управління оборотними активами підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.. економ. наук./ Н.В. Ізмайлова-Київ, 2016.
9. Коваленко М.В. Напрями вдосконалення економічного управління операційними необоротними активами підприємства / М.В.Коваленко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. –Херсон : ВД «Гельветика», 2014. –Випуск 9. –Частина 2. –С. 186-191
10. Лівсон М.В. Фінансовий менеджмент/ [Електронний ресурс] -Режим доступу: <http://www.hi-edu.ru/e-books/xbook879/01/part-004.htm>

11. Лігоненко Л.О., Гуляєва Н.М., Гринюк Н.А. Фінанси підприємств [Текст]: підручник /, та ін. – К.: КНТЕУ, 2017
12. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. – К.: КНЕУ, 2016.- 387 с.
13. Лігоненко Л. О., Клоченок Л. В. Економіка торговельного підприємства: методика вирішення планово- економічних творчих задач: Навч. посібник / Київський національний торговельно- економічний ун-т. — К. : КНТЕУ, 2015. — 295с.
14. Ляшенко Г. П. Управління капіталом підприємства: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Державна податкова адміністрація України; Академія держ. податкової служби України. — Ірпінь : Академія ДПС України, 2015. — 346с.
15. Мних Є. В., Бутко А. Д., Большакова О. Ю., Кравченко Г. О., Никонович Г. І. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства / Київський національний торговельно-економічний ун-т / Євген Володимирович Мних (ред.). — К. : КНТЕУ, 2015. — 231с.
16. Немцов В. Д., Довгань Л. Є. Стратегічний менеджмент: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. — К. : ТОВ «УВПК «ЕксОб», 2012. — 560с.
17. Основы менеджмента: Учеб. Для вузов / Под. ред. Д. Д. Вачугова. — М.: Высш. школа, 2013. — 367 с.
18. Осовська Г. В., Копитова І. В. Основы менеджменту. Практикум: Навч. посібник. — К. : Кондор, 2015. — 581с.
19. Осовська Г. В., Фіщук О. Л., Жалінська І. В. Стратегічний менеджмент: теорія та практика: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл.. — К. : Кондор, 2013. — 196с.
20. Пастухова В. В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність / Київський національний торговельно-економічний ун-т. — К., 2012. — 301с.
21. Писаренко С.М, Пельтек Л.В. / Методогічні аспекти формування системи управління оборотними активами підприємства/ С.М. Писаренко, Л.В

Пельтек / Вісник Запорізького національного університету. – 2013р. -№1. – с.43-49

22. Поддєрьогін А. М. та ін. Фінанси підприємств: Підручник / Київський національний економічний ун-т / Анатолій Микитович Поддєрьогін (ред.). — 5-те вид., перероб. та доп. — К. : КНЕУ, 2014. — 546с.

23. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: навч. пос. / В.О. Подольська, О.В. Ярш. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 488 с.

24. Подольчак Н. Ю. Стратегічний менеджмент: Навч.-метод. посібник для студ. напряму «Менеджмент» спец. «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» / Національний ун-т «Львівська політехніка». — Л.: Видавництво Національного ун-ту «Львівська політехніка», 2016. — 223с.

25. Поліщук Т. М., Ковальов В. Г. Економічні основи менеджменту: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Одеський держ. екологічний ун-т. — О. : ТЭС, 2014. — 150с.

26. Попович П. Я. Економічний аналіз та аудит на підприємстві: Підручник. – Тернопіль, 2013. – 254 с.

27. Пріб К. А. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб. для дистанційного навчання / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». — К. : Університет «Україна», 2016. — 321с.

28. Рудюк Л. В. Фінанси: Навч. посібник для дистанційного навчання / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна» / Л.Ф. Романенко (ред.). — К. : Університет «Україна», 2014. — 120с.

29. Савицкая Г.П. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. — Минск: ООО «Новое знание», 2015. – 668 с.

30. Скибінська З. М. Економіка та управління підприємством: Навч. посібник для студ. дистанційної форми навчання / Національний ун-т «Львівська політехніка». Інститут дистанційного навчання. — Л. : Видавництво Національного ун-ту «Львівська політехніка», 2015. — 136с.

31. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — 3.вид., перероб. і доп. — К. : Центр навчальної літератури, 2014. — 460с.
32. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2015.- 384 с.
33. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2013. — 554 с.
34. Терещенко О. О., Невмержицький Я. І., Куліш А. П., Терещенко С. І., Галака О. П. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч.-метод. посібник / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана / Олег Олександрович Терещенко (ред.). — К. : КНЕУ, 2016. — 312с.
35. Тренев Н.Н. Предприятие и его структура: Диагностика. Управление. Оздоровление: Учебное пособие для вузов. – М. «Издательство ПРИОР», 2012. – 240 с.
36. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: підручник. — 2-ге вид., випр., доп. — К.: Академвидав, 2016. — 576с.
37. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. – 320с
38. Фесюк І.В. Методичні засади планування потреби в оборотному капіталі підприємства у ринкових умовах // Економіка і ринок: облік, аналіз, контроль. – 2015. –№13
39. Хілінський Ю. Як правильно збільшити статутний капітал / Хілінський Ю. // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 76. – С. 33-34.
40. Шатун В. Т. Основи менеджменту: Навч. посіб. / Миколаївський держ. гуманітарний ун-т ім. Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». — Миколаїв: Видавництво МДГУ ім. Петра Могили, 2016. — 376с
41. Шапкин, А. С. Экономические и финансовые риски: оценка, управление, портфель инвестиций : [учеб. пособие] / А. С. Шапкин, В. А. Шапкин. – 9-е изд. – М. : Дашков и К, 2013. – 543 с. – 5 экз.

42. Шувалова Е.Б. Налогообложение организаций финансового сектора экономики: Учебное пособие, 2-е изд. — М.: ИТК «Дашков и К°», 2012 г. — 176 с.
43. Шуляк П. Н. Финансы предприятия. — М.: ИТК «Дашков и К°», 2014 г. — 624 с.
44. Шокун В. В., Пішеніна Т. І. Основи менеджменту: Навч. посіб. для дистанц. навчання / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». — К. : Ун-т «Україна», 2015. — 340
45. Школьник, І. О. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посібник. / За ред. І. О. Школьник. – Суми: УАБС НБУ, 2014. – 342 с. – ISBN 658-012- 4-336
46. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. - К.: Знання, 2015. - 439 с.
47. ЦАЛ-ЦАЛКО Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч. посібник / Ю.С. Цал-Цалко. - К.: ЦУЛ, 2012. -360с.
48. Чиж Н. М. Особливості оптимізації структури власного капіталу за критерієм мінімізації його вартості / Н. М. Чиж // Економічні науки. Серія „Облік і фінанси”: збірник наукових праць / Луцький державний технічний університет. – Луцьк, 2014. – Випуск 4 (16). – Ч. 2. – С. 193-201
49. Щєбликіна І. О. Власний капітал підприємства / І. О. Щєбликіна // Вісник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2014. – № 2 (14). – С. 388-395.
50. Яремко І. Й. Управління капіталом підприємства: економічний і фінансовий інструментарій : монографія / І. Й. Яремко. – Львів : Каменяр, 2016. – 176 с.